

Unispect ® - Toolbox 10 - Werken op hoogte

Inleiding

Het werken op hoogte wordt als "normaal" beschouwd binnen de bouwnijverheid, echter vallende voorwerpen of werknemers die van grote hoogte naar beneden vallen, waardoor ernstig letsel ontstaat of zelfs de dood tot gevolg kan hebben, mag nooit als "normaal" betiteld worden. Zelfs de kleinste vallende voorwerpen, kunnen als zij van grote hoogte naar beneden vallen, tot dodelijk projectiel worden.

In een persbericht van het SZW gedateerd 9 oktober 2002 stond te lezen:

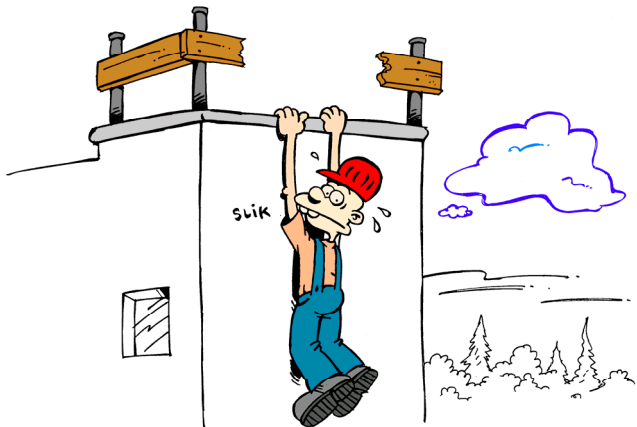
"Bij een landelijke actie in de bouw heeft de Arbeidsinspectie vorige week ruim driehonderd overtredingen geconstateerd. In meer dan de helft van die gevallen bleek de werknemer onvoldoende beschermd tegen valgevaar. De Arbeidsinspectie heeft meer dan 400 bouwbedrijven bezocht. In meer dan 150 gevallen was de situatie zo ernstig dat de werkzaamheden moesten worden stilgelegd. In totaal zijn 138 waarschuwingen en 78 boetes uitgedeeld. De inspectie heeft zich vooral gericht op kleinere bouwbedrijven (minder dan tien werknemers). Met name vloeren, steigers en leuningen blijken gevaarlijke situaties op te leveren. Ook zijn werknemers vaak onvoldoende beschermd bij het werken met machines."

Wij zien in bovenstaand persbericht wederom dat werknemers vaak onvoldoende beschermd zijn tegen valgevaar, al dan niet door eigen toedoen. Er kan dan ook niet genoeg aandacht besteed worden aan het voorkomen van valgevaar. In de werkvoorbereidingsfase dient men rekening te houden met de noodzakelijke maatregelen, zoals b.v. het instorten van voorzieningen in het beton. Tijdens de bouw is dit vaak moeilijk of zelfs onmogelijk dit alsnog te realiseren. Verder moet er rekening worden gehouden met de tijdige aanvoer van (voldoende) materieel zoals b.v. leuningwerk, benodigde leuninghouders, vangnetten en/of het tijdig aanwezig zijn van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Risico's

De risico's bij het werken op hoogte zijn onder meer :

- ontbrekend of onvoldoende stevig leuningwerk,
- openliggende vloersparingen,
- het vallen door niet of onvoldoende dragende delen,
- vallende voorwerpen,
- weersinvloeden enz.

Wanneer maatregelen treffen?

Er zijn een aantal criteria die bepalen of er maatregelen moeten worden genomen. Ondermeer in de volgende situaties:

- in ieder geval in alle situaties, waarbij het valgevaar 2,50 m.. of meer is.
- bij geringere hoogte, dus beneden de 2,50 m.. indien er valgevaar bestaat vanaf statische constructies met risicoverhogende omstandigheden, zoals b.v.:
- vallen op of langs aanwezige uitstekende delen,
- aanwezigheid van verkeer,
- vallen in water,
- werken boven het spoor etc.
- bij valgevaar op arbeidsplaatsen die in beweging zijn of kunnen komen.

Zodra er sprake is van werken op hoogte is het van belang vooraf alle te verwachten risico's te analyseren met de hierbij te nemen passende maatregelen en deze vast te leggen in een V&G projectplan. Ook wanneer dit project niet voldoet aan de eisen als gesteld in het Arbobesluit afdeling 5 "Bouwproces" met betrekking tot het V&G plan.

Let op :

Onder het verrichten van arbeid waarbij valgevaar bestaat, wordt ook verstaan het zich begeven naar de arbeidsplaats.

Maatregelen.

Er zijn tal van mogelijkheden om op een veilige wijze werkzaamheden op hoogte te verrichten en valgevaar te voorkomen. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan: het aanbrengen van doelmatige hekwerken, leuning e.d. (zgn. randbeveiliging), een beveiligde steigervloer laten aansluiten op de werkvloer, het dichtleggen van vloersparingen met voldoende draagkrachtig materiaal, dat geborgd is tegen schuiven,

- aanbrengen van doelmatige afzettingen rond sparingen, zoals b.v. rond een trapgat,
- aanbrengen van vangschotten, netconstructies of uitsteeksteigers,
- aanbrengen van markeringen,
- gebruik van werkbakken (onder strikte voorwaarden),
- toepassen van persoonlijke valbeveiliging.

Persoonlijke valbeveiliging

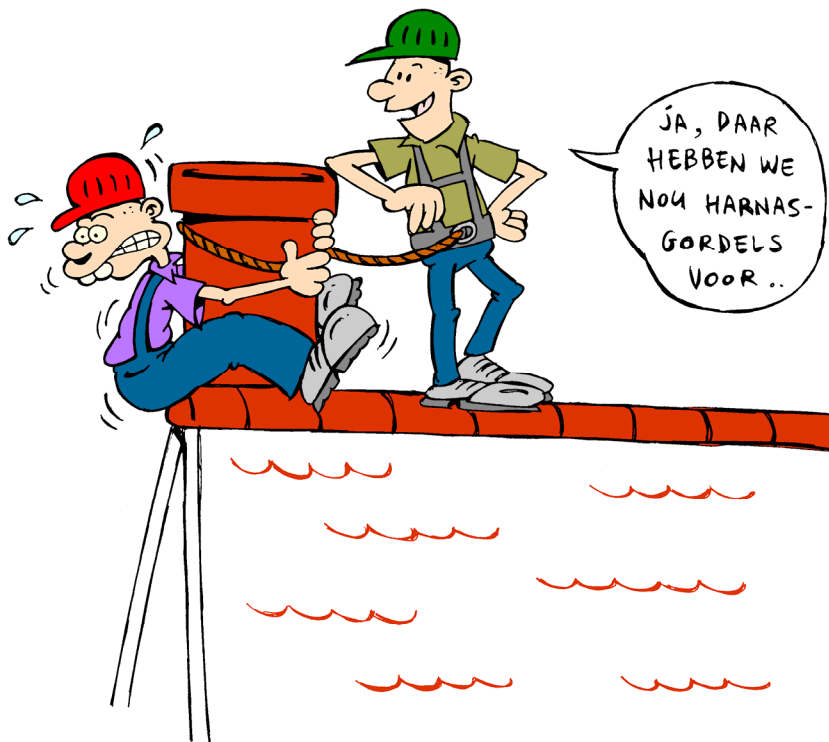
Maatregelen gericht op volledige collectieve bescherming hebben voorrang boven maatregelen gericht op individuele bescherming. Pas als technische of organisatorische voorzieningen niet mogelijk zijn, moeten persoonlijke valbeveiligingssystemen worden gebruikt. Veiligheidsgordels zijn uitsluitend voor incidenteel gebruik en nooit voor algemeen of frequent gebruik.

Bedenk wel dat persoonlijke valbeveiligingssystemen geen ongevallen voorkomen maar de gevolgen van een ongeval beperken. Een harnas is het enige afdoende beschermingsmiddel om het lichaam te behoeden voor de impact van een val. Een harnas is een samenspel van riemen en gespen die kunnen worden aangepast aan het lichaam van de gebruiker. Harnasgordels hebben een bandenstelsel, dat de bij een val optredende kracht gelijkmatig over het lichaam verdeelt en waarbij de bevestigingspunt van de vanglijn zich op de rug van de drager bevindt.

Een onderzoek naar de stevigheid van de plaats waar de verankering wordt bevestigd is een vanzelfsprekende noodzaak. Verankering op een plaats boven de werknemer geniet hierbij de voorkeur. De verankeringspunten worden met het harnas van de werknemer verbonden door een verbindingslijn. De keuze van de soort lijn hangt af van het verankeringssysteem en de noodzakelijke bewegingsvrijheid bij het uitvoeren van het werk. Het spreekt voor zich, dat voor aanvang van de werkzaamheden, een gedegen voorlichting c.q. instructie over het gebruik van het persoonlijke valbeveiligingssysteem noodzakelijk is.

Ten slotte :

de enige persoonlijke valbeveiliging die u werkelijk behoedt voor de gevolgen van een ongeval, is die valbeveiliging die ook daadwerkelijk wordt gedragen en die is aangehaakt c.q. vastgemaakt!

Lijst van ernstig beboetbare feiten

In de lijst van ernstige beboetbare feiten zijn werkzaamheden en situaties benoemd die ernstig gevaar (kunnen) opleveren voor personen. Indien een dergelijke werkzaamheid of situatie wordt geconstateerd, dan zal in de meeste gevallen worden overgegaan tot stillegging van het werk zoals bedoeld in artikel 28 van de Arbowet 1998.

Met betrekking tot deze toolboxmeeting hebben wij er een aantal op een rijtje gezet, te weten:

- Het niet of onjuist gebruiken van ter beschikking gestelde noodzakelijke beveiligingen of persoonlijke beschermingsmiddelen door een werknemer, waardoor ernstig gevaar bestaat voor de werknemer zelf of voor andere personen dan de werknemer.
- Het werken op hoogten van meer dan 2.50 meter waarbij geen of onvoldoende voorzieningen zijn getroffen tegen vallen (artikel 3.16, lid 1, Arbobesluit). (N.B. : Indien het valgevaar gepaard gaat met risicoverhogende omstandigheden, zoals het gevaar te vallen op of langs uitstekende delen, de aanwezigheid van verkeer, het vallen in water e.d., dan kan er, afhankelijk van de toename van het risico, ook bij geringere werkhoogte sprake zijn van een ernstig feit).
- Het werken op hoogten van meer dan 2.50 meter waarbij geen of onvoldoende voorzieningen zijn getroffen tegen de gevolgen van vallen (artikel 3.16, lid 3, Arbobesluit).
- Het werken op hoogten van meer dan 2.50 meter op instabiele en onvoldoende stevige werkplekken op bouwplaatsen (artikel 3.28, lid 1, Arbobesluit)

Richtlijnen voor het werken op hoogte

- Overtuig u er te allen tijde van dat het te betreden steiger is goedgekeurd,
- Verwijder geen doelmatig aangebrachte hekwerken, leuningen of andere beveiligingen tenzij de werkzaamheden dit vereisen (let op tijdens deze werkzaamheden moet valgevaar worden voorkomen door b.v. het dragen van persoonlijke valbeveiliging),
- Indien om welke reden dan ook leuningwerk verwijderd moet worden i.v.m. te verrichte werkzaamheden, dient de "opening" bewaakt te worden en zodra de werkzaamheden zijn afgerond of tijdens werkonderbreking het leuningwerk te worden teruggeplaatst,
- Een ladder dient in goede staat te verkeren en geborgd te zijn tegen wegschuiven,
- Zorg voor een veilige standplaats alvorens werkzaamheden te verrichten,
- Voorkom vallende voorwerpen zoals gereedschap, materiaal e.d.,
- Onafgewerkte vloeren en springen direct afzetten met steiger materiaal (geen lint),
- Gooi nooit met gereedschappen, materialen en/of materieel,
- Indien geen of onvoldoende maatregelen zijn getroffen om valgevaar te voorkomen is het dragen van een vastgemaakte veiligheidsgordel verplicht,
- Indien de werkplek glad is door vocht, ijs, sneeuw of andere oorzaken, dienen eerst voorzorgsmaatregelen te worden genomen, alvorens met de werkzaamheden te starten,
- Speciale aandacht is vereist, daar waar collega's onder u, werkzaamheden verrichten,
- Houd werkvloeren schoon en voer afval- en/of restmaterialen direct af,
- Houd bij sterke wind (windkracht 6 of meer) rekening met de stabiliteit van klim- en hulpmateriaal,
- Materialen en materieel dienen zodanig stabiel opgeslagen te worden dat (om)vallen, omwaaien en verschuiven is uitgesloten.